

# Spis treści

|                                                                                                                                                                                                                   |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| PRZEDMOWA .....                                                                                                                                                                                                   | 5  |
| <b>MOŻLIWOŚCI ZMNIEJSZENIA NEGATYWNEGO WPŁYWU LIKWIDACJI<br/>         KWOT MLECZNYCH NA POLSKIE GOSPODARSTWA MLECZNE<br/>         ZLOKALIZOWANE W REGIONACH ZAGROŻONYCH SPADKIEM PRODUKCJI<br/>         MLEKA</b> |    |
| – <i>Jadwiga Seremak-Bulge, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki<br/>         Żywnościowej w Warszawie, Stanisław Mańko, Uniwersytet Technoloziczno-<br/>         Przyrodniczy w Bydgoszczy</i> .....        | 7  |
| Wstęp .....                                                                                                                                                                                                       | 7  |
| 1. Dotychczasowe procesy dostosowawcze sektora mlecznego<br>w poszczególnych regionach .....                                                                                                                      | 8  |
| 2. Zróżnicowanie sytuacji ekonomicznej gospodarstw utrzymujących<br>w latach 2004–2006 krowy (w świetle wyników polskiego FADN) .....                                                                             | 20 |
| 3. Analiza wpływu obniżki cen mleka na wyniki działalności gospodarstw<br>utrzymujących krowy w świetle badań modelowych .....                                                                                    | 28 |
| 4. Prognoza dalszego przebiegu procesów dostosowawczych i ocena wpływu<br>likwidacji kwot mlecznych na ich przebieg w poszczególnych rejonach .....                                                               | 32 |
| 5. Propozycje wsparcia producentów mleka w celu łagodzenia negatywnych<br>skutków likwidacji kwot mlecznych .....                                                                                                 | 41 |
| <b>INSTRUMENTY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM CENOWYM I MOŻLIWOŚCI ICH<br/>         WYKORZYSTANIA W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W POLSCE</b>                                                                                     |    |
| – <i>Michał A. Jerzak, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu</i> .....                                                                                                                                              | 43 |
| Wstęp .....                                                                                                                                                                                                       | 43 |
| 1. Stan organizacyjny i instytucjonalny rynku rolnego w Polsce w kontekście<br>możliwości zarządzania ryzykiem cenowym przy wykorzystaniu<br>instrumentów pochodnych .....                                        | 45 |
| 2. Poziom ryzyka cenowego na wybranych rynkach towarów rolnych .....                                                                                                                                              | 55 |
| 3. Indywidualne instrumenty zarządzania ryzykiem cenowym .....                                                                                                                                                    | 56 |
| 4. Możliwości wykorzystania instrumentów pochodnych do zarządzania<br>ryzykiem cenowym w rolnictwie w Polsce .....                                                                                                | 60 |
| 5. Możliwości wykorzystania rynków terminowych zagranicznych do<br>zabezpieczania cen rolnych w kraju .....                                                                                                       | 66 |
| 6. Rekomendacje i rozwiązania dla polityki wobec polskich gospodarstw<br>rolnych .....                                                                                                                            | 67 |
| Bibliografia .....                                                                                                                                                                                                | 72 |

## STRATEGIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM PRODUKCYJNYM I CENOWYM W GOSPODARSTWACH ROLNICZYCH W POLSCE

– Edward Majewski, Piotr Sulewski, Adam Wąs, Szkoła Główna Gospodarstwa  
Wiejskiego w Warszawie

|                                                                              |     |
|------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Wstęp                                                                     | 75  |
| 2. Strategie zarządzania ryzykiem w gospodarstwach rolniczych                | 78  |
| 3. Przegląd instrumentów ubezpieczenia od ryzyka w wybranych krajach         | 80  |
| 4. Instrumenty ubezpieczenia stosowane i rekomendowane dla warunków polskich | 84  |
| 5. Podsumowanie                                                              | 102 |
| 6. Wnioski końcowe                                                           | 103 |
| Załącznik 1. Studium przypadku                                               | 105 |
| Załącznik 2. Wyniki modeli symulacyjnych gospodarstw                         | 108 |
| Bibliografia                                                                 | 122 |

## OCENA EFEKTYWNOŚCI INSTRUMENTÓW ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH W KONTEKŚCIE WYZWAŃ WYNIKAJĄCYCH Z NEGOCJACJI W RAMACH WTO ORAZ PRZEGLĄDU WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ (HEALTH CHECK)

– Katarzyna Duczkowska-Małysz, Agnieszka Szymecka, Barbara Wieliczko,  
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

|                                                                                                                                                      |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Wprowadzenie                                                                                                                                      | 123 |
| 2. Globalny kontekst zmian Wspólnej Polityki Rolnej – zakończenie Rundy z Doha i przegląd WPR ( <i>health check</i> )                                | 125 |
| 3. Skuteczność instrumentów stosowanych w ramach PROW i SPO 2004–2006 z punktu widzenia poprawy konkurencyjności polskiego sektora rolno-spożywczego | 137 |
| 4. Wnioski końcowe, propozycje zmian i rekomendacje                                                                                                  | 157 |
| Bibliografia                                                                                                                                         | 169 |

## KIERUNKOWE ROZWIĄZANIA SYSTEMOWE MODELU PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNICH Z PUNKTU WIDZENIA INTERESU POLSKIEGO ROLNICTWA

– Walenty Poczta, Paweł Siemiński, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

|                                                                                                                                                                                                        |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Ocena funkcjonowania systemu wsparcia bezpośredniego rolników w ramach SAPS i CNDP w Polsce w latach 2004–2008 i szacunki do roku 2013                                                              | 171 |
| 2. Ocena propozycji zawartych w pakiecie legislacyjnym <i>health check</i> oraz rekomendacje rozwiązań systemowych płatności bezpośrednich z punktu widzenia interesu polskiego rolnictwa do roku 2020 | 199 |
| Podsumowanie                                                                                                                                                                                           | 207 |